

tíðindablaðið

sosialurin

Postsmoga 76,
3800 Argir,
telefon 11820

Utgevari: p/f sosialurin

Fyrirtaksstjóri og blaðstjóri: Tórfinn Smith (ábyrgd)

Blaðfólk: Hogni Djurhuus, Dagný Joensen, Jóhann Mortensen og Jan Müller

Lýsingar: Árni Joensen

Uppseting: p/f sosialurin. Prent: p/f pressan 1981

Til gamans og álvara

oddagrein

I HESUM DØGUM er fiskivinnustevna niðri í Aberdeen, har eisini føroyingar luttaka. Tað er Føroya Iðnaðarfelag, sum skipar fyri føroyska partinum av stevnuni, sum umfatar alt tað nýggjasta innan fiskivinnuna, og eru fleiri føroysk virki umboðað.

TÍÐINDABLAÐIÐ SOSIALURIN hevur tíðindamann við á stevnuni, og fara vit at royna at fylgja tí, sum har fer fram, so væl sum gjørligt. Vit meta, at tað er av alstórum týdningi, at vit eru við á tilíðum stevnu, serliga innan fiskivinnuna, soleiðis at vinnulivsfrítøkur okkara eins og einstaklingar, siggja tað nýggjasta innan hetta øki, og sumuleiðis, at útlendingar verða kunnugir við tað, sum vit kunnu framleiða til útlutnings.

FØROYINGAR hava áður luttikið á tilíðum fiskarímessum uttanlands. Hóast úrslitið av hvørjari einstakari messu neyvan kann gerast upp í krónum og oyrum, er einki at ivast í, at hesar hava havt stóran týdning fyri tey, sum hava verið við, eins og fyri onnur. Útviðingurin gongur skjótt og ræður tí um hjá okkum at vera við alla staðni, har til ber, og vera vaknir fyri nýggjum framleiðslum og útlut-

ningsmøguleikum í framtíðini. Vónandi kunnu vit einaferð sjálvir skipa fyri tilíðari stevnu í Føroyum.

SO LANGT og so gott. Henda føroyska luttøkan er neyðug og menn taka hana í fullum álvara. Men eitt lítið misljud tykist tó at vera, sum í besta fall má takast sum til gamans. Ímillum elektroniskar snellur og framkomnan datateknikk stendur okkara fiskivinnuráðharri og handar nýfóddá bretska prinsinum eitt føroyskt fýramannafar frá landsstýrinum og iðnaðarfelagnum. Av góðum grundum kundi nýfóddi prinsurin ikki sjálvur taka ímóti hesi stórfingnu gávu, og hevði skotski starvsfelagi Olafs tí áttið sær uppgávuna, og lovaði hann, at hann ikki skuldi leggja á gávuna, men bera boðini víðari til bretska kongshúsið í London.

TAÐ SKAL vera sagt, at vit einki hava ímóti nokrum bretska prins, men vit meta, at um gávur skuldi gevast, var frægari at hon kom á okkurt turrari stað. Vit mugu bert vóna hóast alt, at hetta tiltakið kanska hevur givið nakað av eyka »pressu« og sostatt koma føroyska básinum til góða, og harafturat vóna, at prinsurin — tá hann verður eitt sindur størri — fær manga hugnaliga løtu við tráðuni á Thames ánni.

Føroyski landskassin skyldar føroysku kommununum stórar upphæddir fyri rentur

Føroyski landskassin er í stórar skuld til føroysku kommunurnar fyri rentur.

Fyri stuttum stóð at lesa í Sosialinum, at føroysku kommunurnar hava verið noyddar at upptaka lán fyri upp til 80 mill. krónur til fýggjan av tí sokallaða RÍKISSTUDNINGINUM til havna-gerðir, sum Føroya Løgting og harvið Føroya Landsstýri høvdu bundið seg til at skaffa. Tær rentu-rokningar, sum eru og vera goldnar fyri hesa figging, átti landskassin at goldið.

Nærum allar føroysku kommunurnar hava skatt

úttistandandi, sum Føroya Gjaldstova hevur áttikið sær at innkrevja. Hettar starv verður illa røkt, ja so illa, at tað er stóruspurningur, um ikki FG og harvið Føroya Løgting og Føroya Landsstýri beinleiðis hava ábyrgdina av, at eftirstøðurnar eru so stórar og vaksandi, tí innheitingin er fullkomiliga »ineffektiv«. Orsøkin sigst fyrst og fremst at vera, at landsstýrið noktar at seta ríkiligt av fólki til at nótta tærvin fyri at gera hetta arbeiðið til lítar. Men hvør fær renturnar av teim stóru upphæddum, sum eru í eftir-

stöðu við skatti? Jú, tær fær landskassin allar, kommunurnar fáa onga krónu, og tað er ikki rætt.

Vanlig mannagongd hevur verið, at Føroya Gjaldstova avroknar 80% av kommunuskattinum til hvørja kommunu við 10 á cto. ratum, tann fyrsta at gjalda umleið 20. mai.

Síðan verður restin av skattinum fluttur eftir uppgjörð av inngoldnum skatti hvønn desember og hvønn apríl mánaða. Men nú er hetta eisini broytt og til tað verra. Fyrsta uppgjörð yvir kommunuskatt 1982/83 kom 21/6—82 og

Framhald á síðu 7.

Konan í Bretlandi

I útlendskum blóðum var byrjanin mett sum ein spennandi útfærð, tá hermenn og útgerð varð flutt til Falklands oyggjarnar, og ivaleyst hevur ungfolkið á herskipinum heldur ikki væntað annað.

Veruleikin gjørdist tó ein annar, og ungir menn í stórum tali komu ikki heimaftur til Bretlands, og hópin av teimum, sum vóru hepnir at sleppa við lívinum, hava helst fingið sálarligt og kropsligt mein fyri lívið.

Hetta tosaði konan í Bretlandi als ikki um, og eg kann ikki lata vera við at hugsa um tey avvarðandi at hermonnum, sum ikki komu aftur iafur. Hava tey eisini hildið, at Margareth Thatcher og hennara hjálparar hava megna at stýra Bretlandi til sigur?

— Sjálgvleðin, sum lýsti av bretska konuni sýntist sjúkligt, og kundi bert fast á ein hátt, — nevniliga, at konan er narcissistisk, sum merkir sjúkliga sjálgvleð og úttan fyrilit. Í orðabókini stendur, at hetta kemur av tørvandi kynsligari girnd, so hon verður beind móti sær sjálvum, istaðin øðrum menniskja.

Úrslitið av hesum sorgarleiði er, at Margareth Thatcher og hennara menn hava fingið gott undir í Bretlandi, orsakað av bardøgnum við Falklands-oyggjarnar, og vænta at verða sitandi við stýrið í framtíðini. Ein sjónvarpsmaður spurdi at enda Margareth Thatcher, um hon væntaði, at henda vælvildin frá fólkinum fór at vera við?

Hetta svaraði konan leingi og væl uppá, men hevði eg verið stødd á staðnum, so skuldi eg spurt bretska konuna, um tað ikki var ein av harðrendur máti at skaffa sær stuðul uppá?

Slikar spurningar setir ein ikki til ein valdsharra, og tí bar øll sendingin lít av, at maktgirnd als ikki er fyrirbrigdi, sum bert kom til sjóndar í gamla Nazi-Týskalandi, men kann eins væl koma bæði hjá okkara grannum í Norðanlondum, sum í fjar-eystri!

I 30unum vóru ongar friðarræslur til. Spurningurin er, um hesar ræslur móguliga kunnu fyrbyggja, at fólk verða tikið av bóli av slikum hendinum, og krúpa til »krossin«, sum í hesum fyrirbrigdi er jarnfrúgvn í Bretlandi, og í blindum fylgja tí, sum hon fyriskrivur.

Dagný Joensen

I samband við HM kappingina í fótbólt, er komið, nýtt senditilfar í sjónvarpinum, sum eg, ið hvussu so er, ikki havi sæð lýst í skránni. Hetta er danska TV-avisin, sum verður send aftaná fótbóltsendingina hvørt kvøld.

Av tí at vit húsfolk ikki eru so »steinbýtt í fótbólta«, so hevur sjónvarpið ikki verið tendrað tey kvøldini, tá meginparturin er fótbóltskappingar. — Eisini tí vøðrið hevur verið so gott, og tí so nógv annað er at fáa frá hondini hesi fráluku summarkvøldini.

I gjárákvøldið var kortini onkur komin framvið knappinum, og hevði tendrað, men farin úr stovuni aftur, tí sendingin óivað ikki hevur vakt ans.

Hetta ljóðar sum ein umbering, men eg veit ikki, hvussu leingi sjónvarpið hevur staðið og sjóðað út í tóman heim, men tá eg kom framvið, var skermurin — allur sum hann var — fyltur út við andlitsmynd av Margareth Thatcher, forsætisráðharra í Bretlandi.

— Tað er sjálvdan, at ein nærmengd av vanligum fólki — tá tað ikki snýr seg um valdsgerðir, kriggj og hungursneyð, ávirka ein sjónvarps-hyggiara, men andlitið á bretska jarnfrúnni, við perfektari make-up og upprýsðum hári í Marylon Monroe-sniði gav mær gasarhold!

Beinanvegin var greitt, at hetta var ein samroða, sum tryggir sjónvarpsmenn høvdu fingið loyvi at gera.

Ivaleyrt hava spurningarnir verið gjørdir frammanundan, so konan í Bretlandi nágreiniliga visti, hvat hon skuldi siga frá, so hesir spurningarnir ikki komu upp á tal. Hon

tosaði alt tað, hon var ment — og tað var ikki tespiligt.

Av tí at eg ikki sá sendingina á tamp, veit eg ikki, hvat orvittistis hon annars hevur sagt.

Eg hoyrði hana siga frá, hvussu fróð øll Nato-lond kundu vera, at vita sær, at hava so framúrskarandi tjóð í sínum felag, sum megnaði at færa nútíðarkriggj, — og at hetta kundi lata seg gera.

— Hetta er ikki gomul søga, men nútíð, sum er søguligt, segði konan.

Hon tosaði um bretska fólkið, teirra dirvi og hegni at berjast fyri móðurlandið.

Hon rósti bretska, sum í hesi kriggstíð høvdu vist, at tær allar bestu kenslurnar komu frá hjá fólki, — sum annars ikki sýndu so nógv vælvild í friðartíð! Og um, at tað kundi lata seg gera at berjast so langt heiman í frá við so stórum sigri!

Margareth Thatcher tosaði seg »heitan«, so sjónvarpsmennirnir sum konfirmantar noyddust at lurta eftir orðavavstrinum, konan gav frá sær, til móguleiki var at spyrja av nýggjum. Tað sýntist eingin glotti at vera í, og ivaleyrt hevur konan í Bretlandi verið varug við, at hon ov opinskárað hevði vist ov nógv hávirðing fyri sær sjálvari. Fyri rættuliga at detta út í endaði hon við at spyrja málleysu sjónvarpsmennirnir, um teir ikki vóru tryggir, nú Bretland hevði sigrað í bardaganum um Falklands-oyggjarnar?

Tað er ikki neyðugt fyri ein ókonan, at halda — annaðhvørt um tað er rætt ella ikki — at fólk so óvarðandi verða send í bardaga, sum bretska vóru, tá henda kreppan tók seg upp.